

Η ΑΡΠΑΓΗ ΤΗΣ ΠΑΝΩΡΙΑΣ ΔΑΦΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΣΕΙΡΑΝ ΤΩΝ "ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ, ΜΟΥ

Αυτό το διήγημα δὲν εἶναι δικό μου, ἀλλὰ τοῦ πατέρα μου. Τὸ ἔχω ἀκούσει ἀπ' αὐτὸν καί μιά δεκαριά φορὲς καὶ τὸ γράφω, νομίζοντας ὅτι μοῦ τὸ παραορνεύει ὁ ἴδιος. Μπορῶ νὰ εἰπῶ, ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμήν ποῦ πήρα τὴν πένα νὰ γράφω, τὸν βλέπω στὴν παρεμπιὰ τοῦ σπιτιοῦ μου, ἐκεῖ πέρα στὴν "Πλειρὸ, ν' ἀκκουμπᾷ στὸ πλουμιστὸ προσκέφαλο μὲ τὸ χοντρὸ του τὸ τσιγάρο στὸ χέρι καὶ τὸν ἀκούω—ἂν κι' εἶναι κοντὰ εἰκοσι χρόνια τώρα πεθαμένος—νὰ διηγῆται τὴν ἀρπαγὴ τῆς Δάφνης, ἀδερφῆς τοῦ πατρὸς του, —τοῦ πάππου μου :

Στὴν θυγατέρα μου Δάφνη.

ΠΑΤΕΡΑΣ μου — Θεὸς σχωρῶστον—εἶχε μιὰ μοναγαδερεμένη, τὴν Δάφνη, ποῦ εἶταν ἥλιος καὶ φεγγάρι στὴν ὁμορφιά.

Τ' ὄνομα Δάφνη ἔδω στὸν τόπο μας εἶναι ὄνομα ἀποκλειστικὸ τοῦ σπιτιοῦ μου καὶ κανένα ἄλλο ἡπειρωτικὸ σπῆτι δὲν τῶχει. Γιατὶ αὐτό; Δὲν ξέρω....

Εἶταν κακὴ ἐποχὴ τότε, ἡ ἐποχὴ τοῦ φοβεροῦ καὶ τρομεροῦ Ἀλῆ-Πασῶ ποῦ δὲν μποροῦσε κανεὶς νάχη τίποτε στὸ φανερό, καλὸ, ἄξιο, ἢ ὁμορφο, εἴτε ἄλογο καλὸ, εἴτε μουλάρι ἄξιο, εἴτε θυγατέρα ἢ ἀδερφεὶ ὁμορφῆ. Ἀμα τὸ μάθαινε ὁ Σκύλλος ἔστειλε καὶ τοῦ τὸ ἀρπαξε!

Οἱ ἄνθρωποι ἐνὸς σπιτιοῦ ἀπὸ τὴν συνήθεια δὲν καταλαβαίνουν οὔτε τὴν ἀσχημίαν, οὔτε τὴν ὁμορφίαν συναμεταξύ τους καὶ γι' αὐτὸ οὔτε ὁ πατέρας μου, οὔτε ἄλλος κανένας ἀπὸ τὸ σπῆτι μας ἐνόησε τὴν ἐξοχὴ ὁμορφιά τῆς Δάφνης, ὅταν ἕνας φίλος ἀπὸ μακρυνὸ χωριό, ποῦ περνοῦσε πολὺ σπάνια ἀπὸ τὸ χωριὸ μας, ἰδόντας γιὰ πρώτη φορὰ τὴν Δάφνη, τοῦ εἶπε μ' ἀληθινὸν τρόπο :

— Πῶς δὲν τὴν κρύβετε τέτοια τσιούπρα! Κι' ἂν μίθῃ τὴν ὁμορφιά της ὁ Ἀντίχριστος τί θὰ κάνετε ;

Εἶταν ἡ Δάφνη τότε ὡς ἔντεκα—δώδεκα χρονῶν, σὰν τριαντάφυλλο, ποῦ μόλις ἔπαιρνε ν' ἀνοίξῃ. Ἐκεῖνα τὰ λόγια τοῦ φίλου ἔκαναν μεγάλη ἐντύπωση καὶ σ' αὐτὸν καὶ σ' ὅλους τοὺς ἄλλους. "Ὅλο τὸ σπῆτι ἄνοιξε τὰ μάτια του κι' εἶδε τὴν ἐκτακτὴ ὁμορφιά τοῦ κοριτσιοῦ, κι' ἀπ' ἐκεῖνη τὴν στιγμήν ἡ πανώρια Δάφνη κλείστηκε σ' ἐν' ἀπόμερο κι' ἀνήλιαγο δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ κι' δὲν ἔβγαινε ἀπ' ἐκεῖ, παρὰ ὅταν δὲν εἶταν κανένας ξένος στὸ σπῆτι. "Ὅλο τὸ χωριὸ μιλοῦσε κρυφὰ γιὰ τὸ κλεισίμιο τοῦ πανέμορφου κοριτσιοῦ καὶ λίγο-λίγο τὴν μίθῃ καὶ ὅλα τὰ χωριά, ποῦ εἶταν γύρα-γύρα.

Πέντε ἀξέριμα χρόνια ἡ χιλιόκαλλη κόρη βρισκόταν κατὰ κλειστή, κατὰ δίκην τῆς ὁμορφιάς της, κι' ἔκλαιγε γιὰ τὴν μαύρη της τὴν Μοῖρα, ποῦ τὴν εἶχε κάνει τὸσον ὁμορφη καὶ δὲν μποροῦσε νὰ χαρῇ τὸν κόσμον, πηγαίνοντας εἴτε στὸν λόγγο γιὰ ξύλα, εἴτε στὸ ποτάμι γιὰ πλῆμα, εἴτε στ' ἀμπέλι γιὰ σταφύλια, εἴτε στὰ χοράκια γιὰ δουλειά, εἴτε στὴν στάνην γιὰ γάλα καὶ γιὰ τυρὶ. Ἀλλ' ἔκλαιγε πλεόπερο, ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ βγῇ στὸ μεσοχώρι τὲς πασχαλιές, τὲς ἀποκριές καὶ τὰ πανηγύρια, κι' ὅταν γέγοναν γάμοι νὰ πιαστῇ στὸ χορὸ καὶ ν' ἀστράφῃ ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ κορίτσια κι' τῆς νυφά-

δες. Ἐκλαιγε πικρὰ καὶ καταριῶνταν τὴν ὁμορφίαν της, ποῦ τὴν φύλαγε κατὰ κλειστή καὶ προτιμοῦσε νὰ εἶταν ἀσχημὴ σὰν τὴν ψυχοπαῖδα τοῦ σπιτιοῦ τὴν Μαρία τὴν γυφτοπούλα, ποῦ χαίρονταν ὅλη της τὴν λευτεριά· προτιμοῦσε νὰ εἶταν μαύρη σὰν δαυλὶ κι' ἀσχημὴ σὰν κουκκουβάγια παρὰ νάνα λαμπρόκαλλη καὶ νὰ βρισκεται στὰ σκοτεινὰ καὶ στὴν σκλαβιά.

Πέντε ἀξέριμα χρόνια, τὰ καλύτερα χρόνια τῆς ζωῆς της τὰ πέρασε ἡ δύστυχῇ ἡ Δάφνη στὴν φυλακὴ, στὴν λύπη καὶ στὸ κλάμα, ἐξ αἰτίας τῆς ἀσχημοσύνης ὁμορφιάς της; ἄλλ' ἡ λύπη καὶ τὸ κλάμα, ἀντὶ νὰ τὴν τῶνε, τὴν ἔθρεφαν καὶ τὴν ἔκαναν πλεὺ ὁμορφη καὶ πλεὺ συμπαθητικὰ.

Ὁ πατέρας μου, σὰν ἀρχηγὸς τοῦ σπιτιοῦ, βάλθηκε νὰ τὴν παντρέψῃ τὸ γληγορώτερο, ἀλλὰ δὲν κοτοῦσε νὰ τὴν πάρῃ κανένας νύφι στὸ παιδί του, ἀπὸ τὸν φόβο τῆς ὁμορφιάς της. Ἡ ὁμορφιά, αὐτὸ τὸ θεῖο δῶρο, ποῦ μποροῦσε ἄλλοι ν' ἀναβῇ σὲ θρόνον βασιλικό, ἐκείνη, τὴν ἐποχὴ στὴν πατρίδα μας καὶ σ' ὅλην τὴν ἄλλῃ Τουρκία εἶταν ὄχι ἀξιοζήλευτο πρᾶγμα. "Ὅποιος εἶχε στὸ σπῆτι του θυγατέρα, νύφη ἢ ἀδελφὴ, εἶταν τὸ ἴδιο, σὰν νάχε μέσα τὴν ἀστρατὴ μὲ τ' ἀστροπελέκια της. Παρουσιάζονταν ὁ ἀποσταλμένος τοῦ Τυράννου καὶ σοῦ ἔπαιρνε τὸ παιδί σου ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά σου, χωρὶς νὰ μπορῇς νὰ τοῦ κάνῃς τίποτε! Πολλοὶ πατεράδες, ὅταν εἶχαν τὴν κακοτυχίαν νάχουν κόρη ὁμορφῆ, σὰν καλιώρα ὁ πατέρας μου, ἔκαιγαν τὸ πρόσωπό της μὲ κάρβουνα ἀναμμένα, κι' γλύτοναν ἀπὸ τὸν κίνυνον νὰ ἰδοῦν τὰ σπλάχνα τους σὲ τοῦρκικὴ ἀγκαλιά, καὶ νὰ γίνουν πεθεροὶ Τούρκων! Τὸ ἴδιο συμβοῦλεναν καὶ τὸν πατέρα μου γιὰ τὴν Δάφνη, νὰ τῆς κάψῃ τὸ πρόσωπο καὶ νὰ γλυτώσῃ μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ τοὺς φόβους κι' ἀπὸ τοὺς κινήτους, ἀλλὰ πᾶσθῃ ἀδύνατο ν' ἀποφασίσῃ νὰ κάψῃ ἕνα τέτοια πρᾶγμα.

— Δὲν τὸ κάνω ἐγὼ αὐτὸ, ἔλεγε, νὰ χαλάσω μιὰ τέτοια ὁμορφιά, ποῦ θὰ τὴν ζήλευαν καὶ βασίλισσες, κι' ἂν τύχῃ καὶ τὴν μίθῃ ὁ Πασῶς, καὶ στεῖλῃ νὰ μοῦ τὴν πάρῃ, προτιμῶ νὰ τὴν σκοτώσω μόνος μου καὶ νὰ τὴν θάψω πανώρια, ὅπως εἶναι, παρὰ νὰ τὴν χαίρωμαι ἀσχημὴ!...

Μιὰ μέρα, ποῦ οἱ ἄντρες τοῦ σπιτιοῦ κι' οἱ πλειότερες γυναῖκες ἦταν σκορπισμένοι στὲς ἐξωτερικὲς δουλειές, καὶ δὲν βρισκόταν στὸ σπῆτι παρὰ ἡ βάρβα τοῦ ποτρός μου, ἡ φημισμένη ἀντρογυναῖκα, ποῦ εἶχε λάχει σὲ σαράντα πολέμους στὸ Σούλι, ἡ Μαρία ἡ γυφτοπούλα, τὰ λειανοπαῖδια, κι' ἡ σκλαβομένη Δάφνη, εἰκοσι τζοχανταραῖοι τοῦ Ἀλῆ-Πασῶ χούμψαν μέσα, κι' ὕστερα ἀπὸ τὰ «καλήμερα» καὶ τὰ «καλῶς-ὠρίσαν», εἶπεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σπῆτι βάρβα :

— Ἐρχομέστε ἀπὸ τὸ βεζύρ Ἀλῆ πάσια γιὰ νὰ πάρωμε τὸ Δάφνη! Δὲν μας τὸ Δάφνη νὰ φεύγωμε...

Ἡ βάρβα, χωρὶς νὰ τὰ χάσῃ καθόλου τοῦ εἶπε :

— Ἐκάποιος ἔχτροφός μας θὰ γέλασε τὸν Πασῶ, ὅτι ἡ Δάφνη μου εἶν' ὁμορφη, κι' ἄδικος πάη ὁ κόπος σας...

— Δὲν τὸ γελοῦν τὸ Πάσια τ' ἀνθρώπια του, ὠρὴ μπάμπω! (Ἀπολογήθηκε ὁ ἀρχηγὸς τῶν Τζοχανταραίων). Νὰ μᾶς τὸ δόκηξ γλήγορα γιὰ νὰ φεύγωμε!

— Νὰ σᾶς τὴν δώκω (εἶπε ἡ βάρβα καὶ φώναξε) : «Δάφνη! Δάφνη!»

— «Ὅρσε!»

Ἀπολογήθηκε μιὰ φωνὴ ἀπὸ τὰ παράμεσα δωμάτια καὶ σὲ λίγο, παρουσιάστηκε ἡ Μαρία ἡ γυφτοπούλα, κατὰ πῶς τὴν εἶχαν ὠρμηνεμένη γιὰ ὥρα ἀνάγκης.

Μόλις τὴν εἶδε ὁ ἀρχιτζοχανταρής, φώναξε θυμωμένα :

— Δὲν εἶν' αὐτὸ τὸ Δάφνη! Αὐτὸ εἶναι τὸ ψυχοπαῖδα σου, τὸ ὑφτοπούλα! Τὸ Δάφνη θέλωμε νὰ μᾶς δώκῃς, ὠρὴ μπάμπω, κι' ὄχι ἄλλο!

Ἡ βάρβα κατάλαβε ὅτι εἶχε γείνει προδοσιὰ κι' ὅτι οἱ τζοχανταραῖοι τὰ γνώριζαν ὅλα καὶ φώναξε μ' ὄλη

την δύναμιν της γιά ν' ἀκούσῃ ἡ Δάφνη καί νά φύγῃ.
— «Αὐτ' εἶν' ἡ Δάφνη! Ἄλλη Δάφνη δὲν ἔχω! "Ἀν
σὰς ἀρέσ' πάρτε τη, κι' ἂν δὲν σὰς ἀρέσ' ἀφήστέ τη!»

Ἡ Δάφνη, ἀκούοντας ἀπὸ μέσα αὐτὸν τὸν διάλογο,
πετάχτηκε ἀπὸ τὴν κρυφὴ τὴ θύρα ἔξω μὲ τὸ πρόσωπο
μπούλωμένο, ἀλλὰ τρεῖς τζοχανταραῖοι, ποῦ φύλαγαν
ἀπ' ἔξω, τὴν ἄρπαξαν καὶ φώναξαν ἀρβανίτικα :

— «Ντίλι πριγιάστα! Ἔ ξοῦμ! (Βγάτ' ἔξω! τὴν
πιάσαμε!)

Οἱ τζοχανταραῖοι βγήκαν ἔξω τρεχᾶτοι κι' ἡ βάβω,
ἀκούοντα; τὲς φωνὲς καὶ τὰ κλάματα τῆς Δάφνης, ἄρ-
παξε ἓνα ντουφέκι καὶ βγήκε ἔξω. Βλέπει τὴ Δάφνη
ἀνάμεσα στοὺς Τούρκους καὶ ρίχνει κατ' ἐπάνω τοὺς
νὰ τὴν σκοτώσῃ, ἀλλὰ τὸ μολύβι, ἀντὶ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν
Δάφνη, ἐπέτυχε τὸν ἀρχιτζοχαντάρη, καὶ τὸν ἐστρώσε
καταγῆ; ψόφιο.

Στὴν στιγμὴ τραβοῦν κι' οἱ Τζοχανταραῖοι μιὰ
πλαταριά καὶ γκρεμίζουσιν κάτω τὴν βάβω σκοτω-
μένη! Κι' ἔτσι τράβηξαν γιά τὰ Γιάννινα ἀνενόχλητοι,
φέροντα; μαζύ τοὺς τὴν πανέμορφη Δάφνη, γιατί δὲν
εἶχε κανένας τὴν τόλμη ἀπὸ τὸ χωριὸ νὰ χτυπήσῃ τοὺς
ἀνθρώπους; τοῦ φοβεροῦ Βεζύρη, παρὰ μόνον ἔτρεξαν
καὶ εἰδοποίησαν τ' ἀδερφοῦς ἀδερφὰ τῆς, ποῦ δούλευαν
ἔξω ἀπὸ τὸ χωριὸ.

Σὲ μιῇ ὥρᾳ ἔφτασαν ὅλοι στὸ χωριὸ, φίλησαν τὸ
λείψανο τῆς ἀντροῖας; βάβω; τοὺς, ἀρματώθηκαν κι'
ἔτρεξαν νὰ προσφτάσούν τοὺς τζοχανταραῖους μ' ἀπό-
φασι; ἢ νὰ ξεσκαλώσουν τὴν Δάφνη, ἢ νὰ σκοτω-
θοῦν ὡς τὸν ἓνα.

Οἱ τζοχανταραῖοι, μόλις πέρασαν τὸν Καλαμᾶ, κι'
ἐνόμισαν ὅτι βρίσκονταν ἀσφαλισμένοι, ἄρχισαν νὰ
πηγαίνουν ἀναργα-ἀναργα, θαυμάζοντα; τὴν χιλιόκαλ-
λον σκλάβα τοὺς; καὶ τόσο πολὺ μαγεύτηκαν ἀπὸ τὴν
ἄρρητη ὡμορφίᾳ τῆς, ὥστε ἄρχισαν νὰ σκεφτῶνται νὰ
μὴν τὴν παραδώσουν στὸν Ἀλὶ πασιᾶ, κι' ὅταν βρέ-
θηκαν σύμφωνοι σ' αὐτό, ἦρθε τὸ δυσκολώτερο: «τὸ
ποιὸς θὰ τὴν πάρῃ ἀπ' ὅλους!» Ὅλοι ἦσαν
νέοι ἀπὸ εἴκοσι ὡς εἴκοσι πέντε χρονῶν, καὶ καθένα;

τὴν ἤθελε γιά τὸν ἑαυτό του. Ὁ ἓνας παινεύονταν γιά
τὴν ὡμορφίᾳ του, ὁ ἄλλος γιά τὸ σπῆτι του, καὶ πὲ ὁ
ἓνας καὶ πὲ ὁ ἄλλος, θύμωσαν, βρῖστηκαν καὶ πιάστη-
καν ἀπ' τ' ἄρματα. Βρόντησαν ντουφέκια κι' ἀστρα-
ψαν γιγατάνια καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ στρώθηκαν ὅλοι
καταγῆ; ἔξ ὧν ἓνας μονάχα ποῦ δὲν εἶχε ἄλλον ἀντί-
ζηλο νὰ σκοτώσῃ, ἢ νὰ σκοτωθῇ ἀπ' αὐτόν.

Αὐτὸς νικητὴς καὶ χαρούμενος, ἔτρεξε ν' ἀρπάξῃ
στὴν ἀγκαλιά του τὴν Δάφνη, ποῦ βρίσκονταν λαβω-
μένη ἀνάμεσα στοὺς τόσοι σκοτωμένους, κι' ἔτρεχε
τὸ αἷμα τῆς σὰν βροῦσι ἀπάνω στὰ στήθια τῆς.

— «Εἶσαι δικό μου!» τῆς εἶπε μ' ἐρωτικό πάθος.

— «Μακρονά μου, σκυλλί! (τοῦ ἀπολογήθηκε μὲ ἡ-
ρωϊκὴ ἀπάθεια καὶ μὲ περιφρόνησι ἐκεῖνη). Μακρονά
μου, νὰ πεθάνω Χριστιανή!»

Ἐκεῖνος ἔσκυψε νὰ τὴν φιλήσῃ κι' αὐτὴ ἄρπαξε τὸ
αἷματωμένο γιγατάνι τοῦ σκοτωμένου, ποῦ βρίσκον-
ταν δίπλα τῆς καὶ τοῦ τὸ ἔμπηξε στὰ στήθια μ' ὅση
δύναμι τῆς ἔδωκε τὸ μῖσος; κι' ἡ ἀποστροφή, καὶ τὸν
ἔριξε καταγῆ; πεθαμένο, κι' ἔτσι αὐτὴ μονάχα ζων-
τανη βρίσκονταν ἀνάμεσα σ' εἴκοσι δυὸ σκοτωμένους;
ἐχτρούς τῆς!

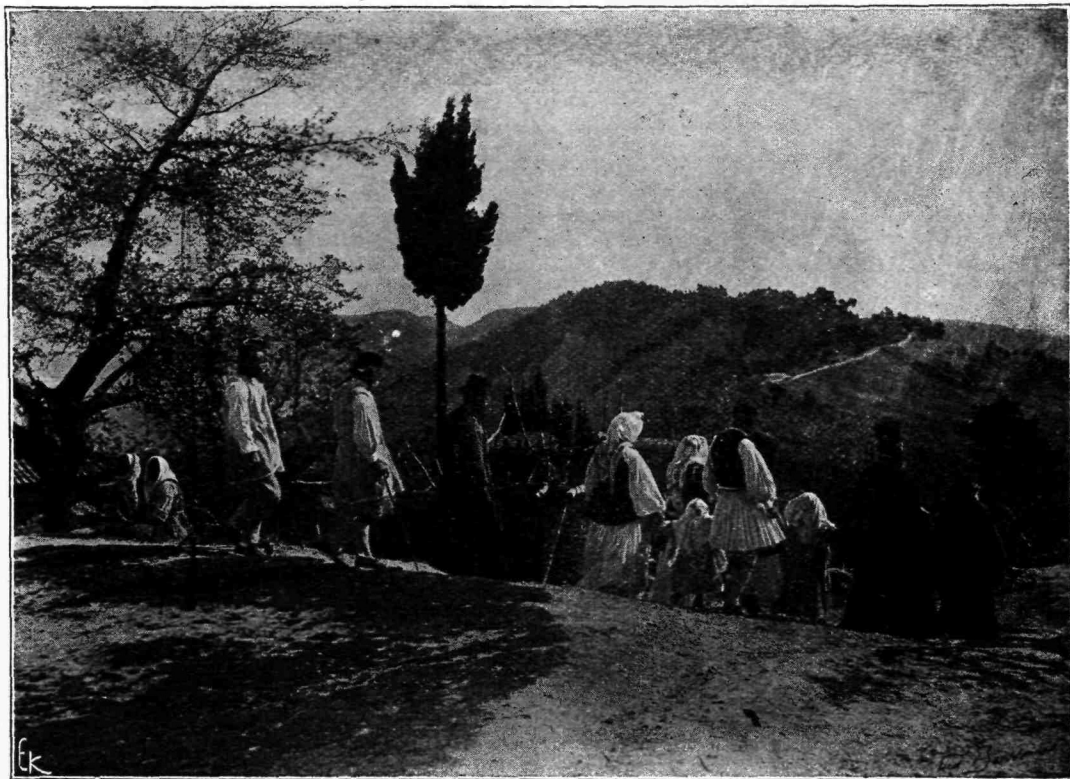
Ὑστερα ἀπὸ κῆμποση ὥρᾳ ἔφτασαν τρεχᾶτα τ'
ἀδερφοῦς ἀδερφὰ τῆς.

— «Ἀδέλφια μ'! Ἐαδέρφια μ'! (φώναξε μ' ἀγωνία).
Πεθαίνω Χριστιανή. Ἐνα σκυλλί, ποῦ προσπάθησε
νὰ μὲ μαγαρίσῃ, τὸ σκότωσα!...

Ρίχτηκαν ἀπάνω τῆς οἱ δικοὶ τῆς, κλαίγοντα;, τὴν
ἄρπαξαν στὴν ἀγκαλιά τοὺς καὶ τὴν ἔφεραν στὸ σπῆτι.

Ὑστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ, ὁ Ἀλὶ-πασιᾶ; κηρύττον-
ταν ἀπὸ τὸν Σουλτᾶνο φιρμανλῆ; δηλαδὴ ἀντάρτη;.
ἔξ αἰτίας τῶν φοβερῶν κακουργηγμάτων του, κι' ἡ
πεντάμορφη Δάφνη παντρεύονταν τὸ πλεῖο ὡμορφο
παλληγκάρι τοῦ τόπου μας, τὸν Διαμάντη!

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

Φωτογραφία Boissonnas

Χωρική κηδεῖα